

Ώρες με τη μητέρα μου

Είδος κειμένου : Περιγραφή προσώπου

Κύριο θέμα : Η αγάπη και ο θαυμασμός ενός κοριτσιού για τη μητέρα του, όπως φανερώνονται μέσα από την περιγραφή της.

Περιγραφή προσώπου

Στην **περιγραφή προσώπου** αυτός που περιγράφει προσπαθεί να αποδώσει την εικόνα και την προσωπικότητα ενός συγκεκριμένου ατόμου όσο γίνεται πιο ζωντανά και παραστατικά.

Έτσι, όταν περιγράφουμε ένα πρόσωπο:

Αναφέρουμε	Παράδειγμα
Ποιο είναι το πρόσωπο αυτό - γενικός χαρακτηρισμός του: όνομα, φύλο, ηλικία, η σχέση μας μαζί του, με τι ασχολείται, πού μένει κ.λπ	Ο Νίκος είναι ένας από τους καλύτερους μου φίλους. Πηγαίνουμε στην ίδια τάξη στο σχολείο και μένει δυο δρόμους κάτω από το σπίτι μου. Αν και δεν καθόμαστε στο ίδιο θρανίο, κάνουμε πολύ καλή παρέα.
Ποια είναι η εξωτερική του εμφάνιση : - πρώτα η γενική εντύπωση που δίνει (ανάστημα, βάρος κ.λπ.) - έπειτα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του (χρώμα ματιών και μαλλιών, κινήσεις, τρόπος ομιλίας κ.λπ.)	<i>Είναι πολύ χαριτωμένο παιδί, όχι πολύ ψηλό και άρκτοι αδύνατο για την ηλικία του. Έχει κατάμαυρα γυαλιστερά μαλλιά όλο μπούκλες και σκούρα καστανά μάτια. Είναι κάπως ζωηρός και πολύ εκφραστικός στις κινήσεις του και μιλάει γρήγορα και έντονα.</i>

<p>Ποιος είναι ο χαρακτήρας και ποια η συμπεριφορά του:</p> <ul style="list-style-type: none"> • προτερήματα, ελαττώματα • χαρακτηριστικά περιστατικά (που δείχνουν καλύτερα τον χαρακτήρα του) • ιδιαίτερες κλίσεις, συνήθειες 	<p><i>Βλέποντάς τον κανείς για πρώτη φορά, είναι αδύνατον να μην τον συμπαθήσει, γιατί είναι πάντα χαμογελαστός και πολύ ευγενικός με τους άλλους. Είναι ανοιχτόκαρδος, αυθόρμητος και με το φοβερό χιούμορ που έχει γίνεται αμέσως η ψυχή της παρέας. Είναι επίσης πολ. ειλικρινής· λέει πάντα αυτό που πιστεύει και θεωρεί σωστό. Επιπλέον, έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του και δε χάνει εύκολα την ψυχραιμία του. Το μόνο ελάττωμα που του βρίσκω είναι ότι ώρες ώρες είναι αφηρημένος και απρόσεκτος, με συνέπεια να του συμβαίνουν πότε πότε διάφορα μικροατυχήματα.</i></p>
<p>Πώς περνάμε, τι κάνουμε μαζί</p>	<p><i>Με τον Νίκο περνάμε πολύ ωραία και σε όλα τα διαλείμματα παίζουμε πάντα μαζί. Αλλά και τα απογεύματα, όποτε συναντιόμαστε με τα άλλα παιδιά στο πάρκο για να παίξουμε μπάλα, εμείς είμαστε πάντα στην ίδια ομάδα. Αυτό όμως που πραγματικά μάς ενώνει είναι οι συζητήσεις που κάνουμε με τις ώρες για ένα σωρό θέματα.</i></p>
<p>Ποιες σκέψεις κάνουμε και ποια συναισθήματα έχουμε για το πρόσωπο αυτό (μπορούν να αναφέρονται σ' όλη τη διάρκεια της περιγραφής)</p>	<p><i>Χαίρομαι, λοιπόν, που έχω τόσο καλό φίλο ένα παιδί που πραγματικά αγαπώ και εκτιμώ ιδιαίτερα και νιώθω ότι μπορώ να εμπιστευόμαι. Γι' αυτό και εύχομαι η φιλία μας να κρατήσει για πάντα.</i></p>

Σημείωση

Αν η περιγραφή μας αφορά ένα πρόσωπο που δε γνωρίζουμε προσωπικά (π.χ. ένα ιστορικό πρόσωπο), τότε, λογικά, κάποια από τα παραπάνω στοιχεία παραλείπονται (Η σχέση μας μαζί του - Πώς περνάμε, τι κάνουμε μαζί - Σκέψεις και συναισθήματα γι' αυτό), ενώ από την άλλη αναφέρουμε σημαντικά γεγονότα της ζωής του.

Βασικά γλωσσικά στοιχεία

Στην περιγραφή ενός προσώπου χρησιμοποιούμε:

- **ρήματα** συνήθως σε χρόνο **ενεστώτα** χρησιμοποιούμε όμως και **παρατατικό**, όταν περιγράφουμε πρόσωπο το οποίο δε ζει πια. Επίσης χρησιμοποιούμε

παρελθοντικούς χρόνους, όταν αναφερόμαστε σε περιστατικά από τη ζωή του προσώπου που περιγράφουμε ή όταν αναφέρουμε πώς γνωριστήκαμε με το συγκεκριμένο πρόσωπο.

- **επιθετικούς προσδιορισμούς** (επίθετα και κλιτές μετοχές σε θέση επιθέτου), που μας βοηθούν να αποδώσουμε με σαφήνεια και ζωντάνια τη μορφή και τον χαρακτήρα του προσώπου που περιγράφουμε.

Η χρήση της γενικής πτώσης

Η γενική πτώση των ονομάτων **χρησιμοποιείται** ως:

- **αντικείμενο ρημάτων**, ως συμπλήρωμα δηλαδή της έννοιας ενός ρήματος συνήθως, μάλιστα, χρησιμοποιείται ως έμμεσο αντικείμενο δίπτωτων ρημάτων,
π.χ. Ο Νίκος **μοιάζει του πατέρα**, (αντικ. στο ρ. *μοιάζει*)
Δε μου μιλάει καθόλου, (αντικ. στο ρ. *Δε μιλάει*)
Του έδωσε ένα βιβλίο, (έμμεσο αντικ. στο ρ. *έδωσε*)
Μου ζήτησε χρήματα, (έμμεσο αντικ. στο ρ. *ζήτησε*)

Στην περίπτωση αυτή το αντικείμενο σε γενική μπορεί να αντικατασταθεί από εμπρόθετο αντικείμενο (με, σε, από + αιτιατική).

- π.χ. Ο Νίκος **μοιάζει του πατέρα**. (= στον/με τον πατέρα)
Δε μου μιλάει καθόλου. (= Δε μιλάει σ' εμένα...)
Του έδωσε ένα βιβλίο. (= Έδωσε σ' αυτόν...)
Μου ζήτησε χρήματα. (= Ζήτησε από εμένα...)

Η γενική προσωπική

Μερικές φορές η γενική ενός προσώπου ή μιας προσωπικής αντωνυμίας μπορεί να συνοδεύει ένα ρήμα χωρίς όμως να είναι αντικείμενό του. Αυτή η γενική ονομάζεται **γενική προσωπική** και φανερώνει το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται η έννοια του ρήματος. Τη γενική προσωπική τη βρίσκουμε συνήθως κοντά σε απρόσωπα ρήματα (π.χ. *φαίνεται, χρειάζεται* κ.ά.) ή απρόσωπες εκφράσεις (π.χ. *είναι αδύνατο, είναι γραφτό, είναι δύσκολο, είναι ευχάριστο* κ.ά.) ή ακόμα και σε μεταβατικά ή αμετάβατα ρήματα.

- π.χ. **Μου φαίνεται πως τον έχω ξαναδεί.**
Μου είναι αδύνατο να πιστέψω κάτι τέτοιο.
Να μου τον φιλήσεις.

Του έσφιξε το χέρι.

- **ονοματικός προσδιορισμός**, ως συμπλήρωμα δηλαδή της έννοιας ενός ουσιαστικού. Στην περίπτωση αυτή η γενική εκφράζει διάφορες σχέσεις:

Τι δηλώνει η γενική	Παραδείγματα
σε ποιον ανήκει κάτι (γενική κτητική)	<i>Το αυτοκίνητο του Ανέστη είναι πάρα πολύ παλιό. (= που ανήκει στον Ανέστη)</i>
τον τόπο όπου γίνεται ή έγινε αυτό που δηλώνει το ουσιαστικό το οποίο προσδιορίζεται	<i>Ο κεντρικός δρόμος της γειτονιάς έχει πολλή κίνηση. (= στη γειτονιά)</i>
τον χρόνο κατά τον οποίο συμβαίνει ή συνέβη αυτό που δηλώνει το ουσιαστικό το οποίο προσδιορίζεται	<i>Τον τρώμαζαν οι ίσκιοι του δειλινού. (= κατά δειλινό, όταν βράδιαζε)</i>
μια ιδιότητα, ένα χαρακτηριστικό που έχει το ουσιαστικό το οποίο προσδιορίζεται (γενική της ιδιότητας)	<i>Χάζευε τα πουλιά της θάλασσας. (= τα θαλασσινά πουλιά)</i>
την αιτία για την οποία γίνεται ή έγινε αυτό που δηλώνει το ουσιαστικό το οποίο προσδιορίζεται (γενική της αιτίας)	<i>Τον τσάκισε η πίκρα του χωρισμού. (= επειδή χώρισε)</i>
το περιεχόμενο, αυτό δηλαδή που περιέχει αυτό που δηλώνει το ουσιαστικό το οποίο προσδιορίζεται (γενική του περιεχομένου)	<i>Εργάζεται σε κατάσταση επίπλων. (= που περιέχει έπιπλα) Πήρε φωτιά μια αποθήκη χαρτικών.</i>
τη μέτρηση χώρου/χρόνου	<i>Αγόρασε ένα χωράφι δύο στρεμμάτων. Ύστερα από ταξίδι αρκετών ωρών έφτασαν στον προορισμό τους.</i>
τον σκοπό για τον οποίο γίνεται ή έγινε αυτό που δηλώνει το ουσιαστικό το οποίο προσδιορίζεται	<i>Αγόρασε τα ρούχα του γάμου. (= για τον γάμο) Δώσε μου ένα φλιτζάνι του καφέ.</i>
ένα σύνολο που διαιρείται (γενική διαιρετική)	<i>Έσκισε τρεις σελίδες του βιβλίου. (= από το σύνολο του βιβλίου)</i>

Άλλες χρήσεις της γενικής

- Η γενική, ως ονοματικός προσδιορισμός, εκτός από τα παραπάνω, μπορεί επιπλέον να δηλώνει:
  - Συγγένεια π.χ. *ο αδελφός του Γιώργου* (γενική της συγγένειας).
  - Τον δημιουργό ενός έργου π.χ. *η Ιλιάδα του Ομήρου* (γενική του δημιουργού).
  - Το υποκείμενο της ενέργειας που δηλώνει το ουσιαστικό το οποίο προσδιορίζεται π.χ. *η δουλειά του εργάτη* (γενική υποκειμενική [δουλεύει ο εργάτης]).
  - Το αντικείμενο της ενέργειας που δηλώνει το ουσιαστικό το οποίο προσδιορίζεται π.χ. *οι φρουροί των συνόρων* (γενική αντικειμενική [φρουρούν τα σύνορα]).
- Επιπλέον, η γενική πτώση μπορεί να χρησιμοποιηθεί, αν και σπανιότερα, ως επιρρηματικός προσδιορισμός (να προσδιορίζει δηλαδή έναν ρηματικό τύπο και όχι ένα ουσιαστικό).

π.χ. *Θα τα ξαναπούμε του χρόνου*, (επιρρ. προσδ. του χρόνου)
Κοιμάται του καλού καιρού, (επιρρ. προσδ. του τρόπου) *Πεθαίνω της πείνας*,
επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας [από την πείνα])